

2001

Випуск 8

ЕКОНОМІКА

Серія

УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

НАУКОВИЙ ВІСНИК

Ужгородський національний університет

Міністерство освіти і науки України

Редакційна колегія:

Міглова Василь Петрович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, менеджменту та маркетингу національного університету, декан економічного факультету Жгородського національного університету, член-кореспондент НАН України (*голова редакції*).

Пітогін Михайло Іванович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії Жгородського національного університету (*заступник головного редактора*).

Слава Світлана Степанівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету (*відповідальний секретар*).

Долішні Мар'ян Іванович – доктор економічних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту регіональних досліджень НАН України.

Бойко Микола Миколайович – доктор економічних наук, професор кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету.

Лендел Михайло Андрійович – доктор економічних наук, професор кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету.

Рушак Михайло Юрійович – доктор економічних наук, професор кафедри економіки, менеджменту та маркетингу Жгородського національного університету.

Даньків Микола Якимович – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку та аудиту Жгородського національного університету

Левича Йосип Йосипович – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи Жгородського національного університету

Рецензенти:

Доктор економічних наук, професор **О.К. Алмашнін**
Доктор економічних наук, професор **В.І. Дрема**

Адреса редакції: 88000, м. Жгород, м. Народна, 3, Економічний факультет Жгородського національного університету. Тел./факс: (03122) 3-23-67, 3-70-30.

Затверджено вченою радою Жгородського національного університету, протокол № 6 від 26.07.2001р.

Затверджено одатком до установи президії ВАК України від 9 лютого 2000 р., №2-02/2 і включено до переліку №4 наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук

ISSN: 0869-0782

143	Аналіз місця приватизаційної діяльності підприємств легкої промисловості Закарпатської області <i>Данькіє В.Й.</i>	66
147	Структурна перебудова економіки України та формування політики розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств <i>Мешко І.М.</i>	74
153	Розділ 3. Фінанси, грошовий обіг і кредит	153
153	Проблема зайнятості в соціально-економічних концепціях кейнсіанства та монетаризму <i>Чубарь О.Г.</i>	82
155	Валютні інтервенції і валютні стерилізації: теоретичні аспекти і застосування в Україні <i>Мешко І.М., Височанський В.Ю.</i>	85
158	Дослідження взаємодії між індексами фондового ринку та економічними показниками США <i>Андрущенко В.Л., Маличук М.В.</i>	89
161	Теорія і практика фінансів соціального сектора <i>Петрашко М.В.</i>	89
169	Розвиток та оподаткування малого підприємництва в Україні <i>Осташ С.В.</i>	92
171	Перспективи розширення спектра банківських послуг <i>Поневич М.Д.</i>	95
175	Ринок цінних паперів: регіональні аспекти розвитку та особливості корпоративного управління на сучасному етапі <i>Пода-Носик Н.Н.</i>	100
180	Роль функціонально-вартісного аналізу в підвищенні ефективності функціонування підприємств <i>Гордоніт Р.І.</i>	106
184	Податок на доходи фізичних осіб і прожитковий мінімум <i>Ярко В.Ф.</i>	108
188	Фактори впливу на формування податкової системи України і відносини власності <i>Чмель М.О.</i>	111
192	Оподаткування малого бізнесу в Україні та проблеми соціодення Розділ 4. Бухгалтерський облік, аналіз, аудит	116
196	Останюк М.А., Данькіє Й.А.	116
196	Концептуальні підходи до регулювання бухгалтерського обліку в Україні <i>Шмуцер І.Г., Бодан М.В., Ценкнер Н.І.</i>	120
201	Сутність системи управлінняського обліку в умовах ринку <i>Ключок С.М.</i>	123
203	Управління витратами і система своєчасного виробництва (міжнародна практика зниження витрат) <i>Кузьмичевський Ю.А.</i>	125
205	Основні завдання відображення в обліку умов "Інкотермс" за міжнародними економічними операціями <i>Шмуцер І.Г.</i>	132
209	Маркетинг у системі управлінняського обліку <i>Молонда А.Р.</i>	136
212	Аналіз діючої методики обліку трудових витрат	140

Розділ 4. Бухгалтерський облік, аналіз, аудит

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Остан'юк М.А., Дянків Й.А.

Концептуальні підходи до регулювання бухгалтерського обліку, які нами пропонуються в цій статті, ґрунтуються на дослідженнях теоретичних основ формування облікової концепції, тенденції і основних складових національної облікової концепції.

На основі проведеного вивчення серед нормативних актів, коментарів, спеціальної літератури помічало, що лише починаючи з 1991 року, особливо в 1999 році, відбуваються певні зрушення в системі нормативного регулювання обліку. Хоча, не зважаючи на прийняття цього ряду нормативних актів, зокрема Постанови Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. №250 "Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні" (з наступними змінами та доповненнями), Закону України від 16 липня 1999 року "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", а також окремих національних Положень (стандартів) з бухгалтерського обліку, на нашу думку, все-таки його регулювання є недовсконалим.

База нормативного регулювання не стійка, постійно будь-який нормативний документ підлягає зміні і доповненню, часто нормативні документи не відповідають умовам господарювання, не враховують усіх факторів, що в цілому негативно позначаються на регулюванні обліку в Україні, як це, зокрема, відбувається з вексельним обліком і його обліком та іншими обліковими об'єктами.

Виходячи з цього, нами запропоновані нові концептуальні підходи побудови методики регулювання бухгалтерського обліку, що відповідають сучасному етапу соціально-економічного розвитку України і відповідно сучасній концепції бухгалтерського обліку.

Концепція охоплює наступні елементи: ціль і завдання; предмет, зміст, механізм регулювання; послідовність створення (формування) регулюючих актів; регулюючі органи; застосування міжнародних стандартів як базової основи національних; варіантність в регулюванні об'єктивно на формування концепції вплинули такі фактори:

• зміна соціально-економічної моделі розвитку, при якій першочергову роль в регулюванні бухгалтерського обліку відіграють інші закономірності, перш за все, інтереси учасників ринку;

• орієнтація економіки України на зовнішні ринки;

• зміна соціально-економічної моделі розвитку, при якій першочергову роль в регулюванні бухгалтерського обліку відіграють інші закономірності, перш за все, інтереси учасників ринку;

• орієнтація економіки України на зовнішні ринки;

• зміна соціально-економічної моделі розвитку, при якій першочергову роль в регулюванні бухгалтерського обліку відіграють інші закономірності, перш за все, інтереси учасників ринку;

• орієнтація економіки України на зовнішні ринки;

середовище, усвідомлення її як залежної і в той же час впливової частини світової господарської системи;

• нерехтний характер нинішнього стану економіки та суспільства з усіма його протиріччями, неповною ясністю не тільки кінцевих цілей, але й шляхів їх досягнення. За прогнозами спеціалістів, цей стан може тривати досить довгий період і негативно впливати на стабільність як самого бухгалтерського обліку, так і системи його регулювання;

• неертність національної бухгалтерської громадськості в силу втрати багатьох напраповань та традицій.

В світлі цих факторів концепція бухгалтерського обліку, на сьогоднішній день, це не що інше, як регулювання бухгалтерського обліку, яке зводиться до діяльності по упорядкуванню, налагодженню відповідної практики в економіці України, направленою її розвитку з метою забезпечення адекватності системі сучасних економічних відносин. Зокрема, однією з цілей такого регулювання є встановлення відповідних стандартів, що дає можливість забезпечити доступ до порівнявної інформації, включуючи її інформацію не фінансового характеру, одержати достовірну і об'єктивну картину майнового та фінансового стану господарських суб'єктів.

Виходячи з цього, регулювання бухгалтерського обліку (разом з іншими заходами) повинно забезпечувати створення реальних гарантій, з одного боку, для учасників ринку і захист їх інтересів, а з другого - для професіоналів, зайнятих бухгалтерським обліком і звітністю.

Так, універсальним правом одного з учасників ринку - інвестора є право одержувати інформацію про об'єкти інвестування. Через реалізацію цього права як основного є можливість використовувати інші права: брати участь в управлінні господарюючим суб'єктом, контролювати його діяльність, вносити пропозиції на розгляд вищого та інших органів суб'єкта, брати участь в результатах діяльності суб'єкта, створеного для одержання прибутку та ін. Будь-якого - без інформації про об'єкт інвестиції неможливе виконання важливих обов'язків власника, серед яких - своєчасний і повний внесок початкового вкладу і долаткових інвестицій, участь в управлінні, настання допомоги суб'єкту в здійсненні ним передбаченої діяльності.

Остан'юк Мирозла Ярославович - к.е.н., професор кафедри економіки, обліку і контролю в неапробинній сфері Тернопільської академії народного господарства.

Дянків Йосип Якимович - к.е.н., завідуюча кафедрою обліку та аудиту Ужгородського національного університету.

Остан'юк Мирозла Ярославович - к.е.н., професор кафедри економіки, обліку і контролю в неапробинній сфері Тернопільської академії народного господарства.

Дянків Йосип Якимович - к.е.н., завідуюча кафедрою обліку та аудиту Ужгородського національного університету.

Остан'юк Мирозла Ярославович - к.е.н., професор кафедри економіки, обліку і контролю в неапробинній сфері Тернопільської академії народного господарства.

Жорстке регулювання передбачає розробку і встановлення сукупності принципів, обов'язкових до виконання в незмінному вигляді всіма господарюючими суб'єктами незалежно від галузі економіки, розмірів, форми організації, виду діяльності, форми власності і т.д. В рамках жорсткого регулювання уповноважені органи можуть приймати законодавчі акти, нормативи і положення, інструкції і т.д., регламенти. Норми, взяті до виконання в рамках жорсткого регулювання, обов'язкові в силу законодавчого характеру: їх встановлює або законодавець, або за його уповноваженням органи державного управління, або інші органи (організації, установи), яким делеговані відповідні права.

М'яке регулювання полягає у виробленні і промадській визнанні певного кола можливих рішень. Кожне з цих рішень, в кінцевому підсумку, викладаються в принципах і правилах, які закладені в рамках жорсткого регулювання. Однак ці рішення відрізняються залежно від конкретних значень певних характеристик господарюючого суб'єкта або виду діяльності в масштабах економіки України. До таких характеристик можуть бути віднесені, наприклад, розмір господарського суб'єкта, галузь економіки, організаційна структура, технологічні особливості і т.д.

Правила, що пропонуються в рамках якого регулювання бухгалтерського обліку, є регламентація та стандартизація, які пропонуються для реалізації в сучасних економічних умовах України. Але дане посилення не виключає пошуку і реалізації інших механізмів. Регламентация здійснюється через систему регулюючих актів. В структурі цієї системи закладені наступні п'ять нормативних статусом документів: перший рівень - концепція бухгалтерського обліку; другий рівень - законодавчі акти; третій рівень - стандарти; четвертий рівень - методичні рекомендації; п'ятий рівень - професійні рекомендації.

Перший рівень передбачає концепцію бухгалтерського обліку, викладену в формі основних положень системи бухгалтерського обліку в подюльовій системі бухгалтерського обліку в умовах конкретного економічного середовища України. На нашу думку, концепція повинна охоплювати такі питання: користувачі бухгалтерського інформації, їх вигоди та потреби; цілі обліку і звітності; місце бухгалтерського обліку в системі управління; якісні характеристики обліку в системі управління; якісні характеристики інформації; основні принципи прийняти обліку; бажано також, щоб концепція визначала основні терміни, що використовуються в системі регулюючих актів.

Значна частина такої інформації - дані фінансового характеру, які формуються в бухгалтерському обліку. Розуміння і застосування цієї інформації, тобто її корисність для інвестора, дають можливість зрозуміти, що дані відповідають потребам користувачів, є об'єктивними, можуть бути порівняні з іншими даними, подані в доступному вигляді. Національний та зарубіжний досвід показують, що досить названих характеристик можна лише шляхом системного регулювання бухгалтерського обліку.

Регулювання бухгалтерського обліку має аналогічне значення і для інших учасників ринку: кредиторів, постачальників, персоналу господарюючих суб'єктів, клієнтів, державних органів, широкої громадськості, а також осіб, що є представниками перерахованих учасників.

З іншого боку, відповідальність, покладена законодавством на господарюючі суб'єкти за подання достовірної і об'єктивної інформації, передбачає законність і однозначність інтерпретації принципів, правил і методик формування такої інформації. Це може бути досягнуто шляхом ідентифікації основних принципів та правил, а також визначенням кола загально визначених способів і форм ведення обліку, тобто шляхом регулювання бухгалтерського обліку.

Таким чином, регулювання обліку повинно здійснюватися, в першу чергу, в інтересах інвесторів і власників у тісному зв'язку з інтересами широкого кола інших користувачів фінансової інформації (включаючи урядові агентства) для забезпечення можливості зробити корисні висновки.

Традиційно в Україні, як і в інших країнах бувало СРСР, предметом регулювання виступало всяке питання, яке будь-якою мірою було пов'язане з бухгалтерським обліком, його організацією і веденням (починаючи від методичних принципів і закінчуючи кадровим та матеріальним забезпеченням). В нових умовах загальне регулювання є недоцільним і непотрібним. Предметом регулювання повинна бути бухгалтерська звітність. Всі принципи, що стосуються бухгалтерського обліку, мають право на існування лише в тому випадку, коли вони забезпечують формування і публічне подання бухгалтерської звітності.

В світі викладеного найбільш прийнятною буде формула «загальне методичне регулювання». Але воно потребує чіткої інтерпретації. За межами регулювання повинні залишитись питання технологічного, технічного, матеріального забезпечення бухгалтерського обліку.

За своїм змістом регулювання бухгалтерського обліку повинно полягати в ідентифікації основних принципів і правил, а також означенні кола загально визначених способів та форм ведення обліку. Даний підхід має на увазі здійснення регулювання в двох формах - жорсткій та м'якій.

Значна частина такої інформації - дані фінансового характеру, які формуються в бухгалтерському обліку. Розуміння і застосування цієї інформації, тобто її корисність для інвестора, дають можливість зрозуміти, що дані відповідають потребам користувачів, є об'єктивними, можуть бути порівняні з іншими даними, подані в доступному вигляді. Національний та зарубіжний досвід показують, що досить названих характеристик можна лише шляхом системного регулювання бухгалтерського обліку.

Концепція повинна бути основою, базою, фундаментом побудови системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку. Вона не може бути використана безпосередньо для ведення обліку і складання звітності. Концепція призначена для використання органами та організаціями, які розробляють всі інші регулюючі акти. Вона повинна базуватись на останніх досягненнях науки і практики, орієнтуватись на кінцеву модель ринкової економіки, використовувати досвід країн з розвинутою ринковою економікою, відповідати міжнародним стандартам обліку і звітності.

Концепція покликана: сприяти розподілу нових і перегляду старих регулюючих актів; бути основою розуміння і роз'яснення тих чи інших положень регулюючих актів; бути основою прийняття рішень з питань ще не урегульованих нормативних актів; сприяти в розподілі аудиторських висновків у частині відповідності бухгалтерської звітності господарюючих суб'єктів регулюючим актам; допомогати споживачам бухгалтерської інформації інтерпретувати дані, які містяться в звітності; забезпечувати тих, хто захищений в регулюванні бухгалтерського обліку, інформацією про підход, які використовуються при проведенні цих робіт.

Законодавчі акти на другому рівні регулювання складають практичну основу бухгалтерського обліку. Вони повинні визначати склад і класифікацію об'єктів обліку, їх опіку, організацію розробки, розгляду і затвердження регулюючих актів. Ці документи використовуються для розробки стандартів та методичних рекомендацій, для вирішення організаційних питань регулювання бухгалтерського обліку, побудови систем регулювання.

Ці об'єктивно викликало необхідність розробки і видання окремого закону "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" та включення необхідних положень в інші акти господарського законодавства.

В даний час на другому рівні доцільне існування паралельно як нормативного акту, так і законодавчого, тобто будь-який нормативний документ має мати під собою відповідну правову базу і правове поле діяльності. Найкраще, коли в організації виконавчої влади - Урядом чи Міністерством фінансів, а другий - законодавчий акт відображається в Цивільному Кодексі. Чому така паралельність? Головна причина такої побудови законодавства полягає в тому, що сучасна система бухгалтерського обліку в Україні знаходиться в стадії становлення.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку на третьому рівні розвивають і конкретизують принципи, викладені в законодавчих актах. Ці документи є актами прямої дії і носять міжгалузевий характер. На їх основі можлива практична організація та ведення бухгалтерського обліку і складання звітності.

звітності. Положення цих документів є основою для вирішення розходжень і спірних питань. Методичні рекомендації містять конкретний опис алгоритмів формування тієї чи іншої інформації в бухгалтерському обліку єдиних для всіх або кількох галузей економіки. Вони включають можливі методи опіки, калькулювання, послідовність дій, приклади, призначені для того, щоб бути керівництвом в практичній діяльності бухгалтера. Бухгалтер сам вибирає той алгоритм, який відповідає особливостям і умовам діяльності його господарюючого суб'єкта.

На четвертому рівні розробки системи регулюючих актів здійснюється розробка методичних рекомендацій (вказівки) за темами. Вони можуть бути наступними, тобто - містити документи на такі теми, як організація обліку основних засобів, матеріалів, витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг), прошових коштів, розрахункових та кредитних операцій, цінних паперів, балансу та звітності. На відміну від Положень (стандартів) методичні рекомендації охоплюють не методичну сторону становлення бухгалтерського обліку, а технічну його сторону.

На заключеному, п'ятому рівні, розробляються професійні рекомендації, які носять допоміжний характер. Мета їх - допомогти бухгалтеру-практику організувати і осанствити технічно обліковий процес, а також довести до бухгалтерського персоналу досягнення нових професійних прийомів і способів управління обліку. Вони охоплюють такі питання, як форми обліку, первинний документообіг, побудову бухгалтерського апарату, програмні засоби. Відносяться вони, як правило, в рамках якоїсь регулювання.

Професійні рекомендації можуть включати документи з таких питань, як робочий план рахунків бухгалтерського обліку господарського суб'єкта, коли облікових номенклатур, форми первинної облікової документації, графіки документообігу, форми бухгалтерського обліку, організаційно-розпорядчі документації, зв'язані з постановою і веденням бухгалтерського обліку і звітності, побудова бухгалтерського апарату і працівників сфери обліку (структура, розподіл обов'язків, посадові інструкції), основи управління бухгалтерським обліком та його забезпечення, методичне і нормативно-правове забезпечення обліку, схеми організації та ведення управлінського обліку, організація внутрішнього бухгалтерського контролю, методика аналізу результатів діяльності господарюючого суб'єкта, його структурних підрозділів і окремих виконавців, критерії вибору комп'ютерних систем бухгалтерського обліку і т.д.

Особливе і найважливіше місце займає визначення послідовності розробки нормативно-методичної бази бухгалтерського обліку та дослідження створення регулюючих актів. Основними факторами тут виступають:

органів виконавчої влади, а також професійні організації (спілки, асоціації і т.п.). Комітет має бути створений шляхом погодження державних і професійних органів. Засновниками комітету повинні виступати організації, визнані промадськістю, які виражають інтереси певних і значних по-компетенцтності груп. Інше Комітет не буде користуватись достатнім авторитетом. Положення, що утворюються Комітетом регулювати облік і звітність в економіці України, можуть бути включені у відповідний законодавчий акт.

Комітет повинен складатись з обмеженої кількості членів, в основі складу яких – дієї представницької участі і послання компетенції. Кожен з членів повинен представляти інтереси певних професійних або спеціальних груп. Серед них можуть бути вчені, представники професійних бухгалтерських і аудиторських організацій, викладачі вищої школи, представники виробничих асоціацій, комерційних спілок, державних органів, банківських структур, фондів, інститутів, профспілок. В склад Комітету обов'язково повинні входити юристи. Окремі члени можуть входити в Комітет за посадою (наприклад, представники урядових органів). Інші члени повинні вибиратись Конкретний порядок створення Комітету має бути одним з пунктів угоди засновників. Комітет повинен мати робочий апарат, який функціонує на постійній основі. Порядок функціонування Комітету є ще одним пунктом угоди засновників. Даний орган повинен володіти достатнім матеріальними та фінансовими ресурсами для погітшення виконання покладених на нього функцій.

Однак утворення описаного вище Комітету в сучасних умовах практично неможливе. Головна причина полягає в тому, що в суспільстві практично відсутні авторитетні промадські організації, що виражають інтереси значних професійних і соціальних груп. Тому в даний період для цих цілей рекомендується використати Методологічну раду з бухгалтерського обліку, яка згідно з законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" буде діяти як допоміжний орган при Міністерстві фінансів.

В процесі впровадження Положення (стандартів) виникне маса питань, і як результати, внаслідок неврахованості інтересів професіональних і соціальних груп хороший в цьому задумі не буде мати практичного застосування. Це тіше, коли, як в деяких країнах СНД, зокрема Росії, формуються два або більше центрів регулювання обліку без чіткого розмежування повноважень. Методичні рекомендації повинні розроблятись Комітетом по регулюванню бухгалтерського обліку, професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів, а також галузевими міністерствами і відомствами.

Професіональні рекомендації розробляють професійні організації бухгалтерів і аудиторів, навчальні заклади, консультативні організації, що

Під застосуванням Міжнародних стандартів і адаптації їх до економіки України слід розв'язати взаємозв'язок національних регулюючих актів по бухгалтерському обліку і звітності з Міжнародними стандартами обліку і звітності. При цьому необхідно виходити з того, що Міжнародні стандарти, зокрема вигані Міжнародним Комітетом з стандартів обліку, не призначені для регулювання обліку і звітності в окремих країнах, а також для безпосереднього використання на практиці. Мета їх розробки полягає в гармонізації національних систем обліку і звітності для підвищення споживчих якостей фінансової звітності фірм і компаній.

Виходячи з цього, національні Положення (стандартів) доцільно використовувати: • при створенні концепції бухгалтерського обліку в Україні для забезпечення порівнюваності бухгалтерської інформації, що формується українськими і зарубіжними господарюючими суб'єктами;

• в процесі розробки Положень (стандартів) в якості відправної точки, зразка і критерію відповідності міжнародно прийнятій практиці. Разом з тим використання Міжнародних стандартів, як і досвід окремих країн, повинно базуватись на врахуванні особливостей функціонування економічних відносин в Україні. Застосування того чи іншого міжнародно визаного рішення можливе лише в тому випадку, коли це рішення відповідає реальній українській моделі ринкової економіки. Інше, регулюючий акт повинен встановлювати норму, відмінну від міжнародно визаного, а в окремих випадках – протилежну їй. Іншими словами, при використанні Міжнародних стандартів обліку і звітності в процесі створення національних регулюючих актів повинно бути знайдено оптимальне співвідношення загального і особливого.

Аналіз розвитку національних систем обліку і звітності рідко держав, а також напрямків впровадження відповідних Міжнародних стандартів, дозволяє говорити про тенденцію скорочення альтернативності тих чи інших рішень. Основою даного підходу є намагання до підвищення рівня прозорливості і порівнюваності бухгалтерської звітності різних компаній та фірм. Омежена варіантність в бухгалтерському обліку і звітності доцільно також тому, що фінансова інформація використовується при формуванні макроекономічних показників. Особливу актуальність цей фактор має в Україні, де традиційно бухгалтерський облік і звітність виступають одним з головних джерел для державної статистики.

Варіантність в бухгалтерському обліку і звітності допустима на рівні методичних і професійних рекомендацій. Що стосується законодавчих актів і стандартів, то на цих рівнях альтернативність рішень повинна бути зведена до мінімуму. При цьому будуть методичні рішення, сприятливі тільки в тому випадку, коли результати, що

Штурп Ганна Ігорівна – старший викладач кафедри обліку та аудиту Ужгородського національного університету.
Богдан Марина Василівна – доцент кафедри обліку та аудиту Ужгородського національного університету.
Ценкер Наталія Іванівна – доцент кафедри обліку та аудиту Ужгородського національного університету.

Перехід до ринкових відносин по-іншому визначає місце підприємства в економіці. Підприємство, його проблеми і шляхи їх вирішення, тактика і стратегія подальшої діяльності і завдання, що постають в ході, - ось що є сьогодні в центрі уваги і що вимагає ретельного аналізу. Чи зможе конкретне підприємство адекватно влістися в складний механізм сучасного динамічного ринку, чи зможе воно використати переваги світової економічної інтеграції і прямих зовнішньоекономічних зв'язків, чи знайде необхідні засоби і шляхи ліквідації зростаючого технологічного відставання української економіки? Вирішення цих питань потребує напруженої праці широкого кола фахівців, і не в останню чергу – бухгалтерів-аналітиків.

Адже кардинального реформування вже зараз вимагає вся система економічної інформати підприємства. Це стосується українського обліку, який повинен стати складовою частиною механізму прийняття управлінських рішень, служити росту ефективності на всіх рівнях і напрямках діяльності, інтегрувати облікові, аналітичні, планові і контрольні функції внутрішньої інформаційної інфраструктури підприємства.

Мета українського обліку - допомогти керівнику приймати правильні рішення. А вже згідно із законом Паркінсона, система управління підприємствами постійно зростає, що в результаті розгалужуються і ускладнюються, що в результаті стають некеріваними. І щоб скоординувати діяльність управління підприємством, знадобиться особлива система «управління управлінням» - система управління обліку. І наступне, сучасна людина, а особливо керівник, знає, що таке інформаційний бум: великий потік необхідних відомостей поглинають нас, однак в цьому потоці знайти ту інформацію, яка насправді є важливою, надзвичайно важко. Ось чому західні, а тепер і українські підприємства усвідомили, що для пошуку і обробки важливої інформації (деякі вже вивчили гарне слово «реlevance») необхідна особлива система - система українського обліку. Це ніби-то фільтр, що фільтрує непотрібне і по-

Крупинок збирає все те, що допоможе в прийнятті управлінських рішень. Донедавна на бухгалтерів дивились, як на працівника, який ніяк складає бюджети, а решту половини року - ринку звітиста. Що потрібно бухгалтеру зараз - так це бути інформативно-трагедичним, вміння передавати необхідну інформацію, розмовляти мовою бізнесу - мовою грошей. Вибір потрібних коефіцієнтів, ведення таблиць, графіків, схем забезпечать основу ефективного управління бізнесом.

Новий методологічний підхід, характерний для сучасного періоду, міститься у перорієнтації, з одного боку, на задоволення внутрішніх потреб управління підприємством. Це обумовлює необхідність посилення інформаційних функцій обліку і цілового їх спрямування, виходячи із потреб управління.

Закономірну зацікавленість проявляють підприємці економісти до системи українського обліку.

Сьогодні активно вивчається зарубіжний досвід, але вивчаючи його, не слід нехтувати результатами досліджень вітчизняних науковців. Визначена практика господарювання містить великий арсенал форм і методів впливу на затрати виробництва, які є елементом планування, стимулювання та інших ланок господарського механізму.

З прийняттям Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" і Плану рахунку, необхідно розробити нові Основні положення по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості продукції, які б відповідали ринковим процесам, що відбуваються в Україні. Це повинен бути принципowo новий нормативний документ, в якому б комплексно розкривались методику прогнозування і планування, нормування обліку і контролю, аналізу господарської діяльності.

Вивчаючи зарубіжний досвід та запозичуючи від нього все корисне, необхідно також не забувати про розробки науковців і практиків в області українського обліку. Слід нагадати, що були розроблені національні способи планування обліку і розподілу посередніх затрат, виходячи із собівартості

до ринкових відносин по-іншому визначає місце підприємства в економіці. Підприємство, його проблеми і шляхи їх вирішення, тактика і стратегія подальшої діяльності і завдання, що постають в ході, - ось що є сьогодні в центрі уваги і що вимагає ретельного аналізу. Чи зможе конкретне підприємство адекватно влістися в складний механізм сучасного динамічного ринку, чи зможе воно використати переваги світової економічної інтеграції і прямих зовнішньоекономічних зв'язків, чи знайде необхідні засоби і шляхи ліквідації зростаючого технологічного відставання української економіки? Вирішення цих питань потребує напруженої праці широкого кола фахівців, і не в останню чергу – бухгалтерів-аналітиків.

Адже кардинального реформування вже зараз вимагає вся система економічної інформати підприємства. Це стосується українського обліку, який повинен стати складовою частиною механізму прийняття управлінських рішень, служити росту ефективності на всіх рівнях і напрямках діяльності, інтегрувати облікові, аналітичні, планові і контрольні функції внутрішньої інформаційної інфраструктури підприємства.

Мета українського обліку - допомогти керівнику приймати правильні рішення. А вже згідно із законом Паркінсона, система управління підприємствами постійно зростає, що в результаті розгалужуються і ускладнюються, що в результаті стають некеріваними. І щоб скоординувати діяльність управління підприємством, знадобиться особлива система «управління управлінням» - система управління обліку. І наступне, сучасна людина, а особливо керівник, знає, що таке інформаційний бум: великий потік необхідних відомостей поглинають нас, однак в цьому потоці знайти ту інформацію, яка насправді є важливою, надзвичайно важко. Ось чому західні, а тепер і українські підприємства усвідомили, що для пошуку і обробки важливої інформації (деякі вже вивчили гарне слово «relevance») необхідна особлива система - система українського обліку. Це ніби-то фільтр, що фільтрує непотрібне і по-

Штурп Г.І., Богдан М.В., Ценкер Н.І.

СУТНІСТЬ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ РИНКУ

тому, що вона забезпечує цілісність і організаційність системи регулювання бухгалтерського обліку, структурованість і обумовленість всіх її складових, направленість і передбачуваність перетворень у ній.

Значення поданого вище підходу до розробки Концепції, на нашу думку, полягає в акті і стандарти.

В Концепції бухгалтерського обліку, законодавчі положення на їх основі, встановлює норми, закладені в

Збірник наукових праць

НАУКОВИЙ ВІСНИК

УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія Економіка

ВИПУСК 8

2001

Редактор вступу: В.П. Мірнова

Коректор: М.С. Понда

Технічний редактор: Є.В. Станішевський

Верстка та дизайн: С.В. Бокомеї

Надруковано до друку 12.07.01. Формат 60X90/8.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 36,75.
Замовлення № 435, тираж 150 прим.

Підприємство "ЛІРА"
88000, м. Ужгород, вул. Л.Толстого, 12, к.115.
Свідчення про внесення до державного реєстру видавців,
видавничих і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ЗТ № 8 від 4 грудня 2000 року.